

*асистент кафедри цивільно –правових
дисциплін та фінансового права,
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Численні проблеми, які періодично з'являються у функціонуванні фінансових ринків, змушують уряди держав та світову спільноту в цілому займатися пошуком ефективних шляхів для подолання негативних тенденцій, що можуть загрожувати черговими фінансовими кризами. Одним із аспектів вирішення зазначених проблем є вирішення питання щодо стабільності банківських систем окремих країн.

Розвиток сфери банківських послуг залежить від багатьох чинників або факторів. Серед них можна виділити наступні, які на нашу думку, мають найбільший вплив:

1. Економічна ситуація в країні має значний вплив інвестиційну та фінансову можливості/спроможності банків , а також на поведінку споживачів банківських послуг;
2. Нерівномірність конкуренції серед банків;
3. Єдність правового поля як для державних банків, так і для комерційних;
4. Низький рівень довіри до банків та до банківської системи в цілому, якому сприяє в свою чергу цілий ряд факторів (наприклад, низький рівень відповідальності власників та керівництва банку за якість та стабільність банківської діяльності, яку вони провадять; недостатня координованість дій суб'єктів на етапі виведення неплатоспроможного банку з ринку на законодавчому рівні та на практиці тощо) ;
5. Ступінь державного регулювання банківської діяльності.

Проте можна виділяти й інші чинники, які також сприятимуть поглибленню проблем у розвитку та споживанні послуг.

Вважаємо за потрібне зупинитися на дослідженні останніх двох факторів (4,5 з наведеного переліку).

Враховуючи дослідження результативності діяльності банків за певні періоди (рік, квартал, місяць) [1], слід відмітити спад споживання саме депозитних послуг. Однією із причин виступає низький рівень довіри до банків, чому сприяє тенденція до збільшення кількості банків, які визнані неплатоспроможними.

Потрібно охарактеризувати деякі аспекти підвищення довіри, до числа яких, входить реалізація норм та положень Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб в Україні» з урахуванням світової практики побудови систем страхування депозитів .

Базельським комітетом з банківського нагляду та Міжнародною Асоціацією страховиків депозитів у 2009 році були спільно підготовлені та рекомендовані до використання Ключові (основоположні) принципи ефективних систем страхування депозитів [2], які можна об'єднати в наступні групи:

- постановка цілей, які ставить держава перед системою страхування депозитів, та зовнішнє середовище;
- функції та повноваження суб'єктів, які керують функціонуванням системи страхування депозитів;
- управління системою страхування депозитів;
- взаємовідносини між суб'єктами, які беруть участь в забезпеченні фінансової стабільності;
- участь банків в системі страхування депозитів та гарантовані виплати;
- фінансування системи страхування депозитів;
- інформованість споживачів депозитних послуг про вигоди та обмеження системи страхування депозитів;

- окремі правові питання, що впливають на виконання уповноваженим суб'єктом системи страхування/страховиком депозитів своїх функцій;
- організація ефективної процедури врегулювання питань неплатоспроможності банків;
- виплата гарантованих сум за вкладом та компенсація понесених витрат страховиком;
- моральна шкода.

З урахуванням вище зазначеного, можна зробити висновки про відповідність положень Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб в Україні» [3] Ключовим принципам ефективних систем страхування депозитів. Проте слід зауважити на тому, що подальші дослідження питань вдосконалення регулювання відносин, що входять до сфери дії зазначеного закону, дозволять більш ефективно та динамічно реагувати на зміни, що відбуваються у фінансовій системі України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грошово-кредитна та фінансова статистика [Заголовок з екрану] – Режим доступу:
https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1
2. Основополагающие принципы для эффективных систем гарантирования депозитов. Методология оценки [Электронный ресурс]: Базельский комитет по банковскому надзору. Международная ассоциация страховщиков депозитов. Декабрь 2010 г. – Режим доступа: http://www.asv.org.ru/documents_analytik/analytics/international/332460/ – Название с экрана.
3. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 № 4452-VI // Відомості Верховної Ради України від 14.12.2012 р., № 50, ст.. 564 – Режим доступу:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>